

شاهنامه فردوسی

حکیم ابوالقاسم فردوسی

(۳۲۹-۴۱۱ یا ۴۱۶)

تصحیح

عباس اقبال آشتیانی، مجتبی مینوی، سعید نفیسی

(بر اساس چاپ انتشارات بروخیم)

همراه با چهار مقدمه قدیم شاهنامه (مقدمه شاهنامه ابومنصوری،
مقدمه نسخه فلورانس، مقدمه نسخه لندن و مقدمه شاهنامه بایسنغری)

بازنگری، مقدمه، افزوده‌ها، فهرست راهنما، کشف الابیات
به اهتمام بهمن خلیفه

جلد سوم : ۸،۷

انتشارات طلایه

سرشناسه : فردوسی، ابوالقاسم، ۳۲۹ - ۴۱۶ ق.

عنوان قراردادی: شاهنامه

عنوان و پدید آور : شاهنامه فردوسی: همراه با چهار مقدمه قدیم شاهنامه (مقدمه شاهنامه

ابومنصوری، مقدمه نسخه فلورانس، مقدمه نسخه لندن و مقدمه شاهنامه

بایسنغری/حکیم ابوالقاسم فردوسی: تصحیح عباس اقبال آشتیانی، مجتبی

مینوی، سعید نفیسی: بازنگری، مقدمه، افزوده‌ها، فهرست راهنما،

کشف‌الایات به اهتمام بهمن خلیفه.

مشخصات نشر : تهران: طایه، ۱۳۸۵.

مشخصات ظاهری: ج ۴؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م

شابک : 978 - 964 - 7751 - 95 - 7: دوره چهار جلدی: 1 - 97 - 7751 - 964 - 978

یادداشت : نمایه

موضوع : شعر فارسی -- قرن ۴ ق.

شناسنامه افزوده : اقبال آشتیانی، عباس، ۱۲۷۵ - ۱۳۳۴.

شناسنامه افزوده : مینوی، مجتبی، ۱۲۸۱ - ۱۳۵۵.

شناسنامه افزوده : نفیسی، سعید، ۱۲۷۴ - ۱۳۴۵.

شناسنامه افزوده : خلیفه بناروانی، بهمن.

رده‌بندی کنگره : ص ۱۳۸۵ PIR ۴۴۹۰

رده‌بندی دیویی : ۸۱۱ / ۲۱

شماره کتابخانه ملی : ۴۴۹۹۶ - ۸۵ م

تهران، دفتر مرکزی، میدان انقلاب، خ منیری جاوید (اردیبهشت)، کوی مبین، پلاک ۲۳۹،

طبقه همکف. تلفن: ۶۶۴۶۳۲۴۱ - ۶۶۴۹۶۲۷۲، دورنگار: ۶۶۴۹۶۲۷۳

شعبه شماره ۱: یزرگراه لشکرک، میدان اول قائم، مجتمع تجاری ابریشم،

شماره ۳۲. تلفن: ۲۲۴۹۱۰۳۴ - ۲۲۴۹۱۰۹۱ - ۲۲۴۹۱۰۹۳

شاهنامه فردوسی

حکیم ابوالقاسم فردوسی

تصحیح: عباس اقبال آشتیانی، مجتبی مینوی، سعید نفیسی

به اهتمام: بهمن خلیفه

لیتوگرافی: بزرگمهر

طرح جلد: حسین تیموری

چاپ: طایه ۸۰، تلفن ۳۳۱۱۷۷۲۶

صحافی: میتو: قطع رقی: ۸۲۲ صفحه

چاپ اول: ۱۳۸۶؛ تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه

شابک: ۷ - ۹۵ - ۷۷۵۱ - ۹۶۲ - ۹۷۸

شابک دوره چهارجلدی: ۱ - ۹۷ - ۷۷۵۱ - ۹۶۲ - ۹۷۸

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

[۳۱] پادشاهی سکندر چهارده سال بود - آغاز داستان - نشستن سکندر بر تخت ایران	۱۷۶۵
نامه اسکندر نزد دلارای مادر روشنگر	۱۷۶۷
پاسخ نامه سکندر از دلارای	۱۷۶۹
به زنی گرفتن اسکندر روشنگر را	۱۷۷۰
خواب دیدن کید پادشاه قنوج	۱۷۷۲
پاسخ دادن مهران قید را	۱۷۷۵
لشکر کشیدن سکندر سوی کید	۱۷۷۹
پاسخ نامه سکندر از کید هندی به مژده فرستادن چهار چیز شکفت	۱۷۸۰
باز فرستادن سکندر فرستاده را برای دریافتن چهار چیز شکفت	۱۷۸۱
فرستادن اسکندر نه مرد دانا برای دیدن چهار چیز شکفت	۱۷۸۲
آوردن نه مرد دانا چهار چیز از کید هندی به نزد اسکندر	۱۷۸۴
آزمودن اسکندر فیلسوف و پزشک و جام کید	۱۷۸۵
آزمودن اسکندر پزشک هندوستان را	۱۷۸۸
آزمودن اسکندر جام کید را	۱۷۹۰
نامه اسکندر با فور هندی	۱۷۹۱
پاسخ نامه سکندر از فور	۱۷۹۲
لشکر آراستن اسکندر به رزم فور	۱۷۹۳
جنگ اسکندر با هندوان و کشته شدن فور بر دست او	۱۷۹۷
رفتن سکندر به زیارت خانه کعبه	۱۸۰۰

- لشکر کشیدن اسکندر سوی مصر ۱۸۰۲
- نامه اسکندر نزد قیدافه ۱۸۰۳
- گرفتار شدن پسر قیدافه به دست رومیان ۱۸۰۵
- رفتن اسکندر به رسولی سوی قیدافه ۱۸۰۷
- پند دادن قیدافه اسکندر را ۱۸۱۲
- چاره نمودن سکندر با طینوش ۱۸۱۳
- آشفتن طینوش پسر قیدافه بر سکندر و چاره نمودن سکندر با او ۱۸۱۴
- پیمان اسکندر با قیدافه و بازگشتن او ۱۸۱۷
- رفتن سکندر به شهر برهمنان ۱۸۲۲
- رفتن سکندر به دریای خاور و به زمین حبش ۱۸۲۷
- رسیدن سکندر به زمین حبش و جنگ کردن و فیروزی یافتن ۱۸۲۸
- رسیدن اسکندر به شهر نرم‌پایان و کشتن ازدها ۱۸۲۹
- دیدن سکندر شگفتیها به شهر هروم ۱۸۳۲
- لشکر به مغرب راندن اسکندر ۱۸۳۷
- جستن اسکندر آب حیوان ۱۸۳۸
- گفتگوی اسکندر با مرغان ۱۸۴۰
- دیدن اسکندر اسرافیل را ۱۸۴۱
- بستن اسکندر سد یاجوج و مأموج ۱۸۴۲
- دیدن سکندر مرده را در ایوان یاقوت زرد ۱۸۴۵
- دیدن سکندر درخت گویا را ۱۸۴۶
- رفتن اسکندر به نزدیک فغفور چین ۱۸۴۹
- رسیدن اسکندر به کشور سند و جنگ کردن ۱۸۵۳
- لشکر کشیدن سکندر سوی بابل ۱۸۵۵
- نامه اسکندر نزد ارسطالیس و پاسخ یافتن ۱۸۵۷
- نامه اسکندر به نزدیک مادر و اندرز کردن ۱۸۶۰
- مردن اسکندر به بابل ۱۸۶۲
- شیون حکیمان بر اسکندر ۱۸۶۴

۱۸۶۵	شیون کردن مادر و زن اسکندر بر او
۱۸۶۷	گله کردن فرودسی از پیری و دهر
	[۳۲] پادشاهی اشکانیان دو صد سال بود - گفتار اندر ستایش سلطان
۱۸۶۸	محمود
۱۸۷۰	آغاز داستان اشکانیان
۱۸۷۱	خواب دیدن بابک در کار ساسان
۱۸۷۴	زادن اردشیر بابکان
۱۸۷۵	آمدن اردشیر بابکان به درگاه اردوان
۱۸۷۸	دیدن گلنار اردشیر را و مردن بابک
۱۸۸۰	گریختن اردشیر با گلنار
۱۸۸۱	آگاهی یافتن اردوان از کار گلنار و اردشیر
۱۸۸۴	نامه نوشتن اردوان به بهمن پسر خود درباره گرفتن اردشیر
۱۸۸۴	گرد کردن لشکر اردشیر
۱۸۸۶	جنگ کردن اردشیر با بهمن و فیروزی یافتن
۱۸۸۸	جنگ اردشیر با اردوان و کشته شدن اردوان
۱۸۹۱	جنگ اردشیر با کردان
۱۸۹۳	شیبختون کردن اردشیر بر سر کردان و شکست دادن ایشان را
۱۸۹۴	داستان کرم هفتواد
۱۸۹۷	رزم اردشیر با هفتواد و شکست یافتن اردشیر
۱۸۹۹	تاراج دادن مهرک نوشزاد خانه اردشیر را
۱۹۰۰	آگاهی یافتن اردشیر از کار کرم و چاره نمودن و کشتن او کرم را
۱۹۰۳	کشتن اردشیر کرم هفتواد را
۱۹۰۵	کشتن اردشیر هفتواد را
	[۳۳] پادشاهی ساسانیان - پادشاهی اردشیر بابکان چهل سال و دو ماه بود - بر
۱۹۰۷	تخت نشستن اردشیر
۱۹۰۸	سرگذشت اردشیر با دختر اردوان
۱۹۱۰	زادن شاپور اردشیر

- زادن شاپور پسر اردشیر از دختر اردوان و پس از هفت سال آگاهی یافتن اردشیر از
 آن و شناختن او را ۱۹۱۱
- گوی زدن شاپور و شناختن او را پدر ۱۹۱۳
- فال پرسیدن اردشیر از کید هندی ۱۹۱۵
- به زنی گرفتن شاپور دختر مهرک را ۱۹۱۷
- زادن اورمزد شاپور از دختر مهرک ۱۹۲۰
- تدبیر ساختن اردشیر در کار پادشاهی ۱۹۲۲
- اندرز کردن شاه اردشیر مهتران ایران را ۱۹۲۹
- اندرز کردن اردشیر مردمان را ۱۹۳۱
- ستودن خُراد اردشیر را ۱۹۳۳
- سخن در بی وفایی روزگار ۱۹۳۴
- سپردن اردشیر کار پادشاهی را به شاپور ۱۹۳۵
- [۳۲] پادشاهی شاپور اردشیر سی و یک سال و یک ماه و دو روز بود - بر تخت
 نشستن شاپور ۱۹۳۲
- رزم شاپور با رومیان ۱۹۴۳
- اندرز کردن شاپور پسر خود را اورمزد ۱۹۴۶
- [۳۵] پادشاهی اورمزد شاپور یک سال و دو ماه بود ۱۹۳۷
- اندرز کردن اورمزد و مردن ۱۹۴۸
- [۳۶] پادشاهی بهرام اورمزد سه سال و سه ماه و سه روز بود - بر تخت نشستن
 بهرام و اندرز کردن به سرداران و سپری شدن روزگار ۱۹۵۱
- تخت سپردن بهرام اورمزد پسر خود را بهرام و مردن ۱۹۵۳
- [۳۷] پادشاهی بهرام بهرام نوزده سال بود - بر تخت نشستن بهرام بهرام و
 اندرز کردن به سرداران و مردنش ۱۹۵۲
- [۳۸] پادشاهی بهرام بهرامیان چهار ماه بود - بر تخت نشستن بهرام بهرامیان و
 مردنش پس از چهار ماه ۱۹۵۶
- [۳۹] پادشاهی نرسی بهرام نه سال بود - بر تخت نشستن نرسی و پند گفتن به
 پسر و سپری شدن روزگار ۱۹۵۷

- [۳۰] پادشاهی اورمزد نرسی نه سال بود - بر تخت نشستن اورمزد پسر نرسی و سپری شدن روزگارش ۱۹۵۹
- [۳۱] پادشاهی شاپور ذوالاکتاف هفتاد و دو سال بود - زادن شاپور اورمزد چهل روز پس از مرگ پدر و تاجور شدنش ۱۹۶۰
- بردن طائر عرب دختر نرسی را و رفتن شاپور به رزم او ۱۹۶۲
- عاشق شدن مالکه دختر طائر بر شاپور ۱۹۶۴
- بر دست شاپور دادن مالکه در طائر و کشته شدن طائر ۱۹۶۵
- رفتن شاپور به روم و قیصر روم به پوست خر دوختن او را ۱۹۶۷
- رهانیدن کنیزک شاپور را از چرم خر ۱۹۷۱
- گریختن شاپور ز روم و رسیدن به شهر ایران ۱۹۷۳
- شناختن ایرانیان شاپور را و گرد کردن او سپاه ۱۹۷۵
- آگاهی یافتن موبد و پهلوان از آمدن شاپور و رفتن ایشان با سپاه نزد او ۱۹۷۷
- شبیخون زدن شاپور و گرفتن قیصر روم ۱۹۷۸
- لشکر کشیدن شاپور به روم و رزم او با برادر قیصر ۱۹۸۳
- بر تخت نشستن رومیان برانوش را و نامه نوشتن او به شاپور ۱۹۸۵
- رفتن برانوش پیش شاپور و پیمان بستن با او ۱۹۸۷
- آمدن مانی و دعوی پیغمبری کردن ۱۹۹۰
- ولی عهد کردن شاپور اردشیر برادر خود را ۱۹۹۲
- [۳۲] پادشاهی اردشیر نیکوکار دوازده سال بود - بر تخت نشستن اردشیر و اندرز کردن بر سرداران ایران ۱۹۹۵
- [۳۳] پادشاهی شاپور بن شاپور - پنج سال و چهار ماه بود - بر تخت نشستن شاپور بن شاپور و اندرز کردنش به سرداران ۱۹۹۶
- [۳۴] پادشاهی بهرام پسر شاپور چهارده سال بود - بر تخت نشستن بهرام و اندرز کردن به سرداران ۱۹۹۸
- [۳۵] پادشاهی یزدگرد بزه گر بیست و یک سال بود - بر تخت نشستن یزدگرد ۲۰۰۰
- زادن بهرام پسر یزدگرد ۲۰۰۱

- سپردن یزدگرد پسرش بهرام را به منذر و به نعمان و پرورش کردن او را ۲۰۰۴
- داستان بهرام با کنیزک جنگ زن در شکار ۲۰۰۸
- هنر نمودن بهرام در شکارگاه ۲۰۱۰
- آمدن بهرام با نعمان نزد پدرش یزدگرد ۲۰۱۱
- پند کردن یزدگرد بهرام را و باز آمدن او به نزد منذر ۲۰۱۳
- آمدن یزدگرد به طوس و کشتن اسپ آبی او را ۲۰۱۶
- رفتن یزدگرد به چشمه سو به گفتار موبد و کشتن اسپ آبی او را ۲۰۱۶
- نشان دادن مهان خسرو را به تخت ۲۰۱۹
- آگاهی یافتن بهرام گور از مردن پدرش ۲۰۲۰
- نامه نوشتن ایرانیان به منذر و پاسخ آن ۲۰۲۲
- آمدن بهرام گور در جهرم و رفتن ایرانیان به نزد او ۲۰۲۵
- سخن بهرام با ایرانیان درباره شایستگی خود به پادشاهی و سر تافتن ایشان از آن ۲۰۲۷
- سخن گفتن بهرام با ایرانیان از شایستگی خود به پادشاهی ۲۰۲۸
- پیمان کردن ایرانیان با بهرام درباره پادشاهی به شرط برداشتن تاج از میان شیران ۲۰۲۹
- تاج برداشتن بهرام گور از میان شیران ۲۰۳۰
- رفتن بهرام و خسرو به هامون و کشتن بهرام شیران را و بر تخت نشستن ۲۰۳۳
- [۴۶] پادشاهی بهرام گور شست و سه سال بود - نشستن بهرام بر تخت و اندرز کردن به سرداران و نامها بر مهتری نوشتن ۲۰۳۵
- پدرود کردن بهرام گور منذر و نعمان را و بخشیدن باج باقی با ایرانیان ۲۰۳۸
- داستان بهرام گور با لنبک آبکش ۲۰۴۱
- داستان بهرام گور با براهام جهودی ۲۰۴۴
- بخشیدن بهرام گور خواسته براهام لنبک را ۲۰۴۷
- داستان بهرام گور با مهر بنداد ۲۰۴۸
- داستان بهرام گور با کبروی و حرام کردن او می را ۲۰۵۰
- داستان کودک کفشگر با شیر و حلال کردن بهرام گور می را ۲۰۵۲

۲۰۵۴	ویران کردن موبد بهرام گور ده را و باز آباد کردنش
۲۰۵۸	داستان بهرام گور با چهارخواهران
۲۰۶۲	یافتن بهرام گور گنج جمشید را
۲۰۶۶	داستان بهرام گور با بازرگانی و شاگرد او
۲۰۶۹	کشتن بهرام گور ازدها را و داستان او با زن پالیزبان
۲۰۷۵	رفتن بهرام گور به نخچیر و خواستن دختران برزین دهقان
۲۰۸۰	هنر نمودن بهرام گور به نخچیر و خواستن دختر گوهر فروش
۲۰۸۱	کشتن بهرام شیران را و رفتنش به خانه گوهر فروش و خواستش دختر او را
۲۰۹۲	داستان بهرام گور با فرشیدورد کدیور و مرد خارکن
۲۰۹۵	باز نمودن خارکن حال کدیور فرشیدورد و بخشیدن بهرام مال او با رزانیان
۲۰۹۹	رفتن بهرام گور به نخچیر گاه و کشتن شیران
۲۱۰۴	هنر نمودن بهرام به نخچیر گوران
۲۱۰۷	لشکر کشیدن خاقان چین به ایران و زنهار خواستن ایرانیان از او
۲۱۱۲	تاختن بهرام گور بر خاقان چین
۲۱۱۴	میل بر آوردن بهرام گور بر سر حد ایران و توران
۲۱۱۵	نامه بهرام گور نزد برادرش نرسی و ایرانیان
۲۱۱۷	بازگشتن بهرام گور به ایران زمین
۲۱۱۹	اندر نامه نوشتن بهرام گور به کارداران خود
۲۱۲۰	فرستادن بهرام گور برادر خود نرسی را به خراسان و خواندن پیش تخت
۲۱۲۲	خویش فرستاده قیصر را
۲۱۲۴	سؤال و جواب فرستاده رومی با موبدان ایران
۲۱۲۷	پدرود کردن بهرام گور فرستاده قیصر را
۲۱۲۸	سخن گفتن بهرام به سرداران از داد
۲۱۳۲	نوشتن بهرام گور نامه به نزدیک شنگل شاه هند
۲۱۳۴	رفتن بهرام گور به هندوستان با نامه خود
۲۱۳۶	پاسخ دادن شنگل به نامه بهرام
۲۱۳۸	کشتی گرفتن بهرام گور در بارگاه شنگل و هنر نمودن

- گمان بردن سنگل بر بهرام و بازداشتن او را از ایران ۲۱۴۰
- جنگ بهرام با گرگ و کشتن او گرگ را ۲۱۴۲
- کشتن بهرام گور از دما را ۲۱۴۴
- به زنی کردن بهرام گور دختر شاه هندوستان را ۲۱۴۷
- نامهٔ لغفور چین به بهرام گور و پاسخ آن ۲۱۴۹
- گریختن بهرام گور از هندوستان با دختر سنگل ۲۱۵۲
- تاختن سنگل پس بهرام گور و شناختن او ۲۱۵۵
- بازگشتن سنگل به هند و بهرام به ایران ۲۱۵۷
- پذیره شدن ایرانیان شاه بهرام گور را ۲۱۵۷
- آمدن سنگل با هفت پادشاه نزد بهرام گور ۲۱۶۰
- بازگشتن سنگل از ایران به هندوستان ۲۱۶۳
- بخشیدن بهرام گور خراج به دهقانان ۲۱۶۴
- خواندن بهرام گور لوریان را از هندوستان ۲۱۶۸
- سپری شدن روزگار بهرام گور ۲۱۶۹